

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний
Кафедра внутрішньої медицини №1 з курсом серцево-судинної патології

Силабус курсу
Ендокринологія

Обсяг	60 годин (2 кредитів)
Семестр, рік навчання	VII - VIII 4
Дні, час, місце	Понеділок – п'ятниця 4–6 акад. годин, з 08.30 до 13.30 КНП ООР «Одеська обласна клінічна лікарня» (м. Одеса, вул. Заболотного 26).
Викладач (-і)	Завідувач кафедри: Карпенко Юрій Іванович, д.ме.н., професор, Заслужений лікар України, керівник Регіонального центру кардіохірургії КНР ООР «Одеська обласна клінічна лікарні» Професор кафедри: Генделека Григорій Федотович, д.ме.н., професор, Левченко Олена Михайлівна, д.ме.н., професор. Доценти кафедри: Савельєва Ольга Валеріївна, к.ме.н., доцент; Власенко Олександр Іванович, к.ме.н., доцент; Козлов Віктор Петрович, к.ме.н., доцент; Крижановський Юрій Миколайович, к.ме.н., доцент; Павловська Катерина Миколаївна, к.ме.н., доцент; Потапчук Олександр Васильович, к.ме.н., доцент, Чернявський Віктор Геннадійович, к.ме.н., доцент. Асистенти: Собітняк Людмила Олексіївна, к.ме.н.; Петросян Олена Віталіївна, к.ме.н.; Севергіна Ірина Олександрівна, к.ме.н.; Алавацька Тетяна Василівна, Бендеберя Марія Андріївна, Бліхар Олена Володимирівна, Бохонко Олег Ігорович, Бурняк Анастасія Володимирівна, Верхунова Марина Володимирівна, Гітальчук Олег Анатолійович, Гонта Ірина Анатоліївна, Зоріна Євгенія Олександрівна, Кравцова Катерина Володимирівна, Майстренко Марія Сергіївна, Молдованенко Вікторія Олегівна, Моргун Марина Володимирівна, Рябініна Анна Геннадіївна, Степанов Євген Анатолійович, Тисячнюк Надія Сергіївна, Сухіна Юлія Олександрівна, Чукітова Діна Яківна, Яровенко Олександр Анатолійович, Жалдак Ольга Юріївна, Маряхіна Єлізавета Юріївна.
Контактний телефон	+38050 336 06 12 +380 95 279 28 52 (завуч кафедри)
E-mail	vnutrimed1@ukr.net
Робоче місце	КНП ООР «Одеська обласна клінічна лікарня», 7 поверх: кафедра внутрішньої медицини №1: кабінети №№

	1, 2, 3 (асистентська), 4, 5, 6, 7, 8; лекційна аудиторія (праве крило КНП ООР (адміністративний корпус): кабінети №№ 1,2. 6 поверх: кабінет №10.
Консультації	<i>Очні консультації:</i> Понеділок – П'ятниця, з 14.30 до 16.00, субота з 09.00 до 13.00. <i>Он лайн- консультації:</i> Понеділок–П'ятниця з 09.00 до 16.00 (викладач групи після проведення аудиторного заняття визначає час та кількість студентів, які можуть відпрацювати йому академічну заборгованість та отримати консультацію.

КОМУНІКАЦІЯ

Очно в аудиторіях та кабінетах кафедри, дистанційно на платформі *Microsoft Teams*, в окремих випадках за попереднім попередженням – через ZOOM та в *Viber*-групах.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом дисципліни «Ендокринологія» є вивчення профілактики, діагностики та лікування захворювань ендокринної системи.

Пререквізити:

Дисципліна Ендокринологія базується на знаннях студентів пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, загальної хірургії та базових дисциплін (анатомії людини та патоморфології, фізіології та патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології та фармакології.

Постреквізити курсу: набуті знання навички, вміння та компетентності є основою для продовження вивчення ендокринології на 6 курсі та є базою для подальшої післядипломної освіти.

Мета курсу: підготувати фахівця, який здатний виконувати професійну діяльність, застосовуючи набуті знання, навички та вміння з загальної та професійної підготовки за визначеними переліком симптомів, синдромів та невідкладних станів в клініці ендокринних хвороб, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій для розв'язування задач та проблем в галузі медицини, охороні здоров'я та в подальшому навчанні.

Завданнями дисципліни є набуття наступних навичок, вмінь та компетентностей, а саме:

1. Проводити опитування і клінічне обстеження хворих із основними захворюваннями ендокринної системи та аналізувати їх результати;
2. Визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
3. Аналізувати типову клінічну картину, виявляти клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
4. Встановлювати попередній діагноз найбільш поширених захворювань

ендокринної системи;

5. Призначати лабораторне та інструментальне обстеження хворих з найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи та їх ускладненнях;
6. На підставі оцінки результатів лабораторного та інструментального обстеження, проводити диференційний діагноз, обґрунтовувати та встановлювати клінічний діагноз найбільш поширених ендокринної системи;
7. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
8. Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
9. Визначати принципи та характер лікування при лікуванні найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
10. Призначати лікування, в тому числі прогноз-модифікуюче, найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
11. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану та надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану;
12. Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
13. Оцінювати прогноз та працездатність хворих із найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи;
14. Виконувати медичні маніпуляції;
15. Вести медичну документацію;
16. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Очікувані результати

В результат засвоєння змісту дисципліни «Ендокринологія» студент повинен:

- знати:

1. Етіологію, фактори ризику розвитку та прогресування хвороб ендокринної системи.
2. Основні принципи лікування хвороб ендокринної системи, які засновані на засадах доказової медицини.
3. Основи первинної та вторинної профілактики хвороб ендокринної системи.
4. Основи клінічної фармакології препаратів, які застосовуються при лікуванні хвороб ендокринної системи, насамперед, прогноз-модифікуючих.

- вміти:

1. Спілкуватися з пацієнтом та його родичами, виконувати клінічне обстеження пацієнта з захворюваннями ендокринної системи, а саме, збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя.

2. Оцінити інформацію щодо діагнозу на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень, а саме, визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати.
3. Виділяти провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання. Призначати лабораторне та інструментальне обстеження хворого.
4. Здійснювати диференціальну діагностику захворювань. Встановлювати попередній та клінічний діагноз.
5. Визначати принципи лікування захворювань, необхідний режим праці та відпочинку, характеру харчування.
6. Діагностувати невідкладні стани.
7. Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу.
8. Виконувати медичні маніпуляції.
9. Проводити експертизу працездатності.
10. Вести медичну документацію.

ОПИС КУРСУ

Форми навчання

Курс вивчення дисципліни «Ендокринологія» на 4 курсі складається з лекцій - 10 год., практичних занять (ПЗ) - 30 год., організації самостійної роботи студентів (СРС) - 20 год..

Методи навчання: організація ПЗ з дисципліни «Ендокринологія» спрямована на те, щоб зробити студента учасником процесу надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх госпіталізації, обстеження, постановки діагнозу, лікування до виписки зі стаціонару, з наданням умов для оволодіння професійними практичними навичками; навичками роботи в команді учасників процесу надання медичної допомоги; та для формування у студента розуміння відповідальності за рівень своєї підготовки, її удосконалення протягом навчання і професійної діяльності:

- на 1-му ПЗ відповідного розділу студенту надається детальний план роботи, який включає: перелік досліджень, які має засвоїти студент; алгоритми обстежень та постановки діагнозу, лікування, профілактики відповідно до стандартів доказової медицини; список тематичних пацієнтів, для курації протягом вивчення дисципліни; визначення часу для доповіді історії хвороби пацієнта у навчальній групі, на клінічних обходах, практичних конференціях.
- студент повинен провести курацію пацієнтів з хворобами та станами відповідно до тематичного плану ПЗ; курація тематичного пацієнта передбачає: 1) з'ясування скарг хворого, проведення опитування за органами та системами, вивчення анамнезу захворювання та життя; 2) проведення фізикального обстеження хворого та визначення основних симптомів та синдромів захворювання; 3) аналіз даних лабораторного та інструментального обстеження; 4) формулювання діагнозу; 5) призначення лікування з заповненням учбового листа призначень; 6) визначення заходів первинної та вторинної профілактики; 7) доповідь результатів обстеження хворого у навчальній групі, розбір під керівництвом викладача та за участю

команди студентів групи правильності встановлення діагнозу, диференційного діагнозу, призначеного обстеження, лікувальної тактики, оцінки прогнозу та працездатності, профілактики; якщо немає можливості забезпечити курацію тематичних пацієнтів за темою ПЗ, студенти заповнюють навчальну історію хвороби (ІХ), використовуючи банк тематичних пацієнтів кафедри.

- на ПЗ студентам рекомендується вести протоколи, в які необхідно вносити короткі відомості про хворих, обстежених під час ПЗ, діагноз, план обстеження та призначене лікування, котрі надаються викладачеві для контролю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Цукровий діабет, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика.

Тема 2 Цукровий діабет тип 1 та тип 2, сучасні методи терапії

Тема 3 Хронічні ускладнення цукрового діабету. Особливості перебігу та лікування цукрового діабету у хірургічних хворих та при вагітності

Тема 4 Невідкладні стани за цукрового діабету

Тема 5 Йододефіцитні захворювання щитоподібної залози. Ознаки ендемічної місцевості за ВООЗ. Клініка, діагностика, профілактика та лікування. Рак щитоподібної залози. Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Захворювання паращитоподібних залоз.

Тема 6 Тиреоїдити. Класифікація, діагностика, клініка, лікування.

Порушення функціонального стану щитоподібної залози (тиреотоксикоз та гіпотиреоз: клінічні форми, діагностика, лікування).

Тема 7 Захворювання надниркових залоз. Хронічна недостатність кори надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. Гормонально-активні пухлини надниркових залоз.

Тема 8 Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи. Захворювання статевих залоз.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна

1. Внутрішня медицина: Порадник лікарю загальної практики: навчальний посібник. / А.С. Свінціцький, О.О. Абрагамович, П.М. Боднар та ін.; За ред. проф. А.С. Свінціцького. – ВСВ «Медицина», 2014. – 1272 с. + 16с. кольоров. вкл.

2. Ендокринологія: підручник (П.М. Боднар, Г.П. Михальчишин, Ю.І. Комісаренко та ін.) За ред. професора П.М. Боднара, - Вид. 4, перероб. та доп. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 456 с.

3. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. – К.: МОРІОН, 2019. – 960 с.

4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії / За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 23-те вид., доп. і перероб. – Київ: Центр ДЗК, 2018. – 791с.

5. Davidson's Principles and Practice of Medicine 23rd Edition. Editors: Stuart Ralston, Ian Penman, Mark Strachan Richard Hobson. Elsevier. - 2018. – 1440p.

6. Endocrinology: textbook /Ed. by prof. Petro M. Bodnar.- 4th ed. updated – Vinnitsa: Nova Knyha, 2017. – 328 p.

7. USMLE Step 2 CK Lecture Notes 2017: Internal Medicine (Kaplan Test Prep). - 2016. - Published by Kaplan Medical. - 474 pages.

Інформаційні електронні ресурси:

1. <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>;
2. <http://www.ers-education.org/guidelines.aspx>
3. <https://ehaweb.org>
4. <http://goldcopd.org>.
5. <https://www.nice.org.uk>
6. <http://www.oxfordmedicaleducation.com/>
7. <https://www.ueg.eu/guidelines/>

Інформаційне забезпечення:

Електронна бібліотека ОНМедУ: посилання на вкладені методичні розробки лекцій та ПЗ, методичні рекомендації.

Репозиторій ОНМедУ: наукові журнали, автореферати дисертацій

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

За засвоєння кожної теми розділу студент отримує оцінку за 4-бальною (традиційною) шкалою, враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Наприкінці вивчення дисципліни «Ендокринологія» поточна успішність розраховується як середнє арифметичне всіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми.

Форми і методи підсумкового контролю:

Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється після завершення вивчення усіх тем розділів дисципліни «Ендокринологія».

До заліку допускаються студенти, які відвідали усі передбачені програмою дисципліни «Ендокринологія» аудиторні заняття, виконали весь об'єм СРС (в наявності є робочі зошити з кожної теми) та мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Форма заліку є стандартизованою і включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Як буде здійснюватися оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів вищої освіти?

Оцінку за дисципліну «Ендокринологія» розраховують наступним чином: за 4-бальною традиційною шкалою спочатку розраховується середній бал як середнє арифметичне двох складових: середній поточний бал як середнє арифметичне всіх поточних оцінок.

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього

середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни за багатобальною шкалою: виконує інформаційно-обчислювальний центр університету.

Середній бал за дисципліну	Відношення отриманого студентом середнього балу за дисципліну до максимально можливої величини цього показника	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,45 – 5,0	90-100%	5
3,75 – 4,44	75-89%	4
3,0 – 3,74	60-74%	3

Самостійна робота студентів (СРС)

Включає доаудиторну та позааудиторну підготовку студентів; роботу у відділенні ендокринології клінічної бази кафедри, у тому числі у лабораторіях та відділенні функціональної діагностики, інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних методів дослідження при внутрішній патології у позааудиторний час; засвоєння практичних навичок та роботи з пацієнтами; індивідуальну СРС (виступ на науково-практичній конференції клініки, написання статей, доповідь реферату на практичному занятті, участь у роботі студентського гуртка, олімпіадах з дисципліни тощо).

Викладачі кафедри забезпечують можливість здійснювати СРС та під час ПЗ та заліку проводять контроль та оцінку її виконання. Додатково контроль за виконанням СРС проводиться при перевірці звіту з виконання СРС у формі робочого зошиту.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: навчальним планом ОНМедУ передбачено виконання в повному обсязі навчальної програми з дисципліни «Ендокринологія». Якщо всі умови виконані – студент отримує «залік».

Політика щодо академічної доброчесності

Під час роботи над написанням навчальної історії хвороби, рефератів, підготовки до доповідей тощо не допустимо порушення академічної доброчесності. При використанні *Інтернет* ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і приймаються до оцінювання із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання незадовільну оцінку та повинен повторно виконати завдання.

Списування під час тестування та іспиту заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та запізнень

Відвідування аудиторних занять (ПЗ, лекцій) є обов'язковим компонентом для оцінювання повноти вивчення дисципліни. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, епідемічні обставини, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником кафедри, деканом. Презентувати виконані завдання за тематичним планом слід під час консультації з викладачем.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін відповідно до розкладу.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини, за темою заняття оцінюється в додаткові години відпрацювань академічної заборгованості, при цьому має право бути присутнім на занятті.

Мобільні пристрої

Використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача є порушенням дисципліни, студент не отримує оцінку за заняття та зобов'язаний відпрацювати таке заняття. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Поведінка в аудиторії

Курс передбачає роботу в колективі (студентська група, колектив кафедри, співробітники клінічної бази кафедри). Всі середовища спілкування є дружніми, творчими, відкритими до конструктивної критики.